

Vēlreiz par māti

*Mām! — sauca bērns, no pusmanto pārbaudot
tū mātē cēlās, neta pārmiņa.
Ar gultņa spārus rotām pīri noglaida
Tā kāda Malvīne vai kāda Klauzija,
Vai Anna xpora dēvēta no sievietēm,
Ar mātes virdi tūcāi bērna guttu cēla
Tā tūcāi vijas pašā grīstā galā
Un atā al saudzīgi un zīdas nolica*

MANTOJUMS

kurus pīeders demonstrē saulei,
ir violēti
un atgādina dārgakmeņus,
cietus, valdonīgus.

Vai jūs, dārgie draugi,
esat skatījušies atjaunotnei acis?

Par Si minoru un tā atskaņojumu

Si minors esot violēts, —
man reiz centās legalvot
Margers Zariņš.
Un taqad, kad modē šī krāsa,
kad Rīgas ielās redz meitenes
violētām cepurēm,
kad aprīlis — manas dzimšanas
mēnesis dzedrais —
kā estrādes skaistulis guidz,
es atceros pērnāda pīedēru.

Tam vajaq būt kaut kur dārza
kreisajā stūrī,
kaut kur starp jauniņu paeģlēnu

un korintes līniju slaido
ar attālumu — trīsdesmit metri.

Es skrienu uz staciju,
pērku biļeti līdz Vanqaziem
un traucos uz dārzu:
dārza kreisajā stūrī
starp jauniņu paeģlēnu
un korintes līniju slaido
ar attālumu — trīsdesmit metri —
stāv pīeders.

Krūms kā jau visi krūmi,
tikai tie drosmīgie pumpuri,

Val esat jutuši paši savu sūnu
mērķtieciqo darbu
agrā pavasara rītā
vai vakara mierā — sevī?

Tad jūs, protams, zināsīt,
ko nozīmē mana violēta
pīedēra plauksme,
un kas ir dzīvības saturs
neizmērojamaš,

Si minorā gaisma pār mani līst,
es — mūzika violētā —
zaļgana dārza klusajā stūrī.

AUSMA PORMALE

Zaļā

Zaļām cerību korpēm
es eju
Zaļā cerību mēteli ģērbta.
Dziedu spīrqtu kā cerība
dzeju,
Dzīves straujuma tērtu.

Pīandās lapkritis gaisā
kā lakats,
Kuru projām nes vēji un
vētra.
Tomēr krūtīs šalc
jaunības aka,
Līdzī — cerība — mētra.

Sviežas sniegpārslu
virpulis seļā
Arvien ātrāks un
spēcīqāks, bargāks,
Tāpat sniegainos kalnos
un lejās
Mani cerība sarqā.

Zaļām cerību korpēm
es iešu
Zaļā cerību mēteli ģērbta.
Zaļā mētra es, zaļā mētra
izturētajā tērpā.

Mazs zvirbulēns Rīgas ielās

Aprīl 50 gadi, kopš 1939. ga-
da 28. aprīlī Livānos strādnieka
ģimēnē dzimusi dzejniece Ausma
Pormale. 1971. gadā viņa tika
uzņemta Rakstnieku savienībā.
Dzejas krājumi: «Atceru logu»
(1966), «Izturība» (1969), «Zem
kokiem klausīties» (1973),
«Tāls tāls tāds spožums» (1977)
un «Zvaigžņukrusts» (pēc nā-
ves). Dzejniece mirusi 1979.
gada rudenī Rīgā.

PA KURU LAIKU

Pa kuru laiku sazēlušas liepas?
To spīlqtais zaļums izturams vairs
nav.

Tas jāleraksta kakla auta zīdā,
Un jāpakaras liepu alejā.
Pa kuru laiku saplaukušas ievas?
Pa kuru laiku saule karsti kvēl?
Iet garām reibinošas grūtas sievas,
Un man ir visu tukšo klēpju zēl.
Pa kuru laiku brīdums savij
līqzdu?

Pa kuru laiku rūgtums blakām iet?
Ja vāri, iznīcīni slīmības un likstu,
Ja vāri, sāpi tālu projām svied.

savu meistarību, sāka brīvi pārvaldīt daudzveidīgās
panta formas — tanku, haiku, oktāvu, trioletu, Iso
sonetu, tercīnu, gazeli. Šajā jomā viņas sniegums lat-
viešu dzejā vēl nav novērtēts.

Bet, ja runājam par Ausmas Pormales dzejas vē-
tējumu kopumā, tad ir jāatzīst, ka vēl aizvien pie-
trūkst objektīvas pieejas. Dzejniece nekad negaidīja
cildinājumu, bet objektīvu pieeju gan. Un tieši pē-
dējās bieži vien pietrūka. Viņa lūkoja panākt vienādu
pieeju pret visiem: lai nepeltu inerces dēļ vienus un
tos pašus, kamēr citus, tāpat inerces dēļ, arvien vēl
cildina, kad sen jau nav cildināšanas vērti. Tieši šī
taisnības izjūta nedeva viņai komforta izjūtu un vieglu
dzīvi. «Naivā» tiekšanās pēc taisnības izpaudās arī
viņas dzejoli par mazajiem personības kultiem. Un
tas bija tobrīd, kad populāru dzejnieku kritizēšana
tika uzskatīta turpat vai par cūcību. Tas viss, pro-
tams, nevarēja neatsaukties uz viņas dzīves apstāk-
ļiem. Un turklāt — vairs nebija Mirdzas Ķempes —
viņas garīgās mātes. Vēl Maskavā Ausmaņa vilka
mugurā viņas dāvāto melno izlaiduma kleitīnīl Rūpes
par iztiku, par normālu pajumti, par publicēšanos,

— tās tik daudz atņēma dzejai veltītā laika. Un tur-
klāt — vēl nenoturīga veselība.

Un ir vai jābrīnās: cik tomēr Ausma Pormale pa-
veica. Par savu dzīvi viņa konspektīvi saka pēc nāves
iznākušajā krājumā «Zvaigžņukrusts» ievietotajā dze-
joli «Cetri posmi». Es domāju, ka atsevišķa pētījuma
vērtā ir to daudzo literātu dzīve, kuri savā laikā mi-
tinājās Ķaka dzīvoklī.

Samērā bieži dzejniece viesojās mūsu pusē. 1975.
gada aprīlī Preiļu kultūras namā notika dzejnieces
autorvakars. Tas palīdzēja nodibināt pastāvīgus kon-
taktus ar rajona bibliotēkas un kultūras darbiniekiem,
mūsu laikrakstu. Un šī sadarbība bija abpusēja. Ta-
gad, kad mēs izteikam bez lieka patosa, mēs varam
un ceru, ka spēsim vēlīgāk ielūkoties Ausmas Por-
males klusinātajā pārdomu dzejā. Un darīsim to šo-
dien — dzejnieces piecdesmitajā gadskārtā.

Voldemārs ROMANOVSKIS

ATTELOS:

Ausma Pormale;
dzejnieces rokraksts.

J. SILICKA fotoreprodukcijas